

Beletristica, sciintie, arte, viétia sociala, moda.

Pesta
Domineca
6/18 aprile

Va esi in fia-care domineca. cu portrete si alte ilustratiuni.
In fia-care anu prenumerantii capeta dóue tablouri pompóse.

Pretiuu pentru Austria
pe jan. — jun. 4 fl. pentru tablou 80 cr

Pentru Romania
pe jan. — jun. unu galbenu, pentru tablou trei sfanti.

Nr.
14.

Cancelaria redactiunii
Strata lui Leopoldu Nr. 33.
unde sunt
a se adresá manuscriptele si banii de prenumeratiune.

Prenumeratiunile se potu face la tóte postele.
Pentru Romania in libraria dloru Socecu et. comp in Bucuresci.

Anulu
V
1869.

Unele sminte si datine rele ale barbatiloru.

Stimate dnule redactoru!

Ceru cuventu in cestiune de secsu!!

In nrulu ultim alu pretiuntei dtale foi „Famili'a“ dlu At. Marienescu avù bunetate a ni aretà cu o delicatetia si sinceritate amicabila unele sminte si datine rele ale femeiloru.

Marturisindu adevverulu, dlu At. Marienescu nu numai ni-a suprinsu cu multe adevveruri, dar ni-a causatu si o placere, pentru ce i suntemu recunoscatorie. Inse domni'a lui atinse numai smintele femeiloru; pentru ce me simtu indetorata a spune si eu smintele barbatiloru, ca un'a carea mi-zace la anima dreptatea. Sè trecu dara la objectu.

Barbatii sunt lingusituri.

Cine e de vina, cà femeile si-dau o valóre fórte mare? Nu barbatii? Ba ei!

Femei'a nici odata nu-si face ilusiuni, nici nu-si dà valóre sie-si, de cumva nu ar fi acea creatiune sermana a atotuputintelui, carea are anima buna. Da, femei'a e fórte simtitiósa si crede tóte ce i se spune. Ast'a o sciu barbatii fórte bine, si ast'a parte o ataca mai cu putere. Fia care omu are pucina ambitiune; mirare e dara déca femeiloru s'a datu mai multa ca barbatiloru dintr'ins'a? Si cu câtu e ambitiunea unei

dame mai mare, din aceea barbatii o facu si mai mare.

De cumva barbatii nu s'aru serví de espressionile „incantatória, angeru, un'a si alt'a nu mai e in lume“ s. c. l. fire-aru espuse femeile la gelosia? — Dupa parerea mea nu. De cumva barbatii nu aru fi atátu de lingusitori, — cu ce numai imultiescu ambitiunile femeiloru, — nu aru esiste atâtea dame gelóse.

Pre câtu este de mare numerulu lingusitoriloru, pre atátu cresce numerulu femeiloru gelóse. Junele déca vede o copila frumósa, atáta o impresóra, atáta mai umbla dupa dins'a pana si-face cunoscintia cu ea, éra atunci prin lingusire, laudarea a tóte insusirile, fia bune, fia rele o scóte din minti, si copil'a carea pana atunci nu scia ce e gelosi'a, devine victima.

Dar eram sè alunecu. Domniloru barbati! ve insielati cugetendu, cà tóte femeile sunt gelóse. Din contra. O femeia culta nici candu nu va ascultá laudele unui'a séu altui'a, inca nici atunci candu ar meritá asié ceva.

Déca scíti, dloru barbati, cà gelosi'a e in natur'a genului femeiescu, pentru ce dara mai potentiati acea gelosia. Vi spunu eu pentru ce, pentru cà acést'a e unu medilocu spre a ve face placuti.

Barbatii se intereséza pucinu de inainterea culturei sciintieloru între femei.

Déca intra cine-va într'o societate, ce va observá?

Domnii mai mare parte sunt in alta odaia cu betranii séu la unu jocu, disputa, politisare s. c. l. éra cari si-ieu atât'a ostenéla de mergu intre dame, in locu de a conversá ceva din ce si damele sê pota invetiá ceva, incepu prin frase a laudá si pe un'a si pre alt'a; in locu de a vorbí despre sciintia, arte, literatura, si starea presenta a culturai, povestescu intemplaminte scornite, secature, numai ca sê escita rísu si ilaritate.

Pucini barbati se ducu prin societáti cu acelu scopu sê contribue pentru cultivarea femeiloru, pucini barbati dau instructiune dame-loru, cá „cutare carte ce pretiu are, câtu e de folositoria pentru o femeia si mai alesu romana; diuariulu cutare ce efectu póte produce,“ — nu, dni'a loru tóte aceste le lasa la o parte si in locu de aceste spunu, cá ce dame a veditu ici si cóle, ce toaleta a avutu, apoi comparandu-le cu respectiv'a cu care converséza, trecu la laude — firesce pentru interesulu loru propriu.

De cumva si eu asiu cautá in cas'a de lucratu a barbatiloru, póte asiu poté insirá mai multe ca dlu At. M.

Cancelari'a e unu caos. Candu cauta acte, afla totu epistole; candu cauta epistole, afla totu carti; apoi saru la ferésta, vedu o dama, haidu arunca harti'a, arunca pén'a, imbórda totu ce li vine in cale; saru la oglinda, da se péptena si peria, apoi dupa ea...

In locu de a petrece in giurulu dameloru, mergu la cafenea si inghitiescu câte patru cincii óre la funu, apoi iau stradele de a rendulu.

In locu de a procurá carti romanesci folositorie dameloru romane li-imprumuta operile lui Schiller, Heine si altele.

Asié, asié, dloru, cartile straine, romanurile cele picante, cine le recomanda, cine le procura pentru dame, nu dvóstre?...

Aste si multe de aceste sunt caus'a cá damele — si dorere damele romane — nu sunt idealulu realu....

Lingusírea si nepasarea dvóstre dloru barbati, e tóta caus'a.

Asié e, domniloru! Numai de la dvóstre atérna, ca femeile sê nu se cultive numai in idei, ci sê fia pucinu mai reale. Lasati-ve dar nitielu de indatinárele cele smintite ale dvóstre, si nu cercati cu ori ce pretiu a castigá favorulu unei femei, vorbindu-i necontentitu numai despre frumseti'a ei, cá-ci prin acést'a i escitati vanitatea, o insusire condamnata de toti.

Inca un'a, si ast'a sê v'o insemnati bine!

Deprindeti-ve, domniloru, nu numai a *curtení* femeiloru, ci mai multu a *conversá* cu dinsele. Din curtenire nu profitámu nimica, decâtu numai vórbe frumóse, — ér prin conversári instructive cunoscintiele ni se inmultiescu, anim'a ni se cultiva si spiritulu ni se innaltia.

Si déca veti urmá regul'a acést'a idealulu femeiloru romane va fi creatu, si ca acestu idealu sê se creeze câtu mai curendu, numai de la dvóstre depinde.

Postscriptum. Satiricii au dísu de multu, cá femeile nu potu scríe nimica fara *postscriptum*.

Scríu dara si eu unu *postscriptum*, numai pentru ca sê potu aduce complimentele mele dlui Marienescu pentru sulevarea acestei cestuni interesante pentru noi, — si ca sê-lu rogu ca si in viitoriu sê ni mai tiena câte o prelegare in colónele acestei foi.

O cetitória a „Familiei.“

Secretulu mæu.

recut'a cu grabire
Unu timpu indelungatu,
De candu a ei iubire
Pre mine m'a 'ncantatu.

De multu in aste vine
Vibrédia-unu simtiementu,
Ce arde-ascunsu in mine,
Ca lamp'a in mormentu.

Asié-asíu voi a i spune
Cá simtu unu doru nebunu,
Dar n'am in asta lume
Pre nime cui sê-i spunu ...

Asié-asíu voi 'n tacere,
Fiindu noi singurei, —
Sê-i spunu a mea dorere,
Si dins'a pe a ei ...

Asié-asíu dorí a-i spune
Amorulu meu secretu,
Dar n'am aici pe lume
In cine sê me'nceredu,

Asíu spune-acelei díne,
Ce-atátu m'a incantatu, —
I spunu — ba adi, — ba mane — — —
Si 'n urma — eu totu tacu ...

Ca muntele ce tiene
Comóre 'n sinulu seu,
Asié 'n secretu remane
Si scumpu amorulu meu ...

Se pôte, câ vrc-odata
Comórele-'oru esi,
Asié — si-a mea amata
Secretulu meu va scí.

Dar pôte câ-lu si scíe,
De si eu nu 'i-amu spusu, —
Câ amorulu spre vecía
Nu pôte fi ascunsu!

Iulianu Grozescu.

Fantan'a de pétra.

— Schitiare dramatica intr'unu actu. —

PERSÓNELE :

Demetriu, unu boiaru,
Elen'a, consórtea lui,
Dumitrascu, fiulu loru,
Anastasi'a, fêta de casa,

(Actiunea se petrece intr'unu castelu in muntii Severinului.)

SCEN'A I.

Demetriu. Anastasi'a (care e ocupata cu aranjarea prin salonu.)

Demetriu: Ce di frumósa si placuta; nici odata farmeculu naturei nu m'a surprinsu mai multu ca astadi. Ti-pare, câ inteneresci, esíndu din aceste ziduri si facéndu o miscare pre afara. Nu, acést'a di n'o voiu pierde in umbr'a zidurilor si a parutiloru! Voiu esí la tíera spre a-mi vedé mosíle: si spre a face o mica venatória cu fiulu meu. Da, éta, astadi voiu sê petrecu cu Dumitrascu, câ-mi place pré multu sê-lu vedu langa mine. E dragalasiu baiatulu si plinu de minte—sê totu stai de vorba cu elu! Apoi mai cu séma la venatória, — ah cum mi-cresce anim'a candu lu-vedu alergandu ca unu sioimu dupa cerbi si dupa caprióre; nici o sagéta nu sbóra insedaru de pe arculu seu. Domnedieule, mai mare fericire nu mi-ai potutu dá in lumea acést'a decâtu unu asemene fiu! Du-te Anastasi-o, du-te si 'ntréba pe Dumitrascu déca vré sê me petréca la tíera? Spune-i sê-si pregátésca arculu, câ-ci voiu sê-lu vedu cum scíe nimerí de bine.

Anastasi'a: Éta-me la dispositiunea d-le, stapenulu meu.

Demetriu: Apoi spune argatiloru, ca sê ne ascepte cu doi cai de incalcatu.

Anastasi'a: Pré bine — me ducu. (Esíndu se intalnesce in usia cu Elen'a.)

SCEN'A II.

Demetriu. Elen'a.

Elen'a: (privindu cu dispretiu in urm'a Anastasiei, — in parte) Miserabil'a! (se lasa pre unu scaunu oftandu) Ah...

Demetriu: Ce-ti este Eleno? ce ai de esti asié palida?

Elen'a: (in parte) Me mai intréba inca! (tare) Nu me simtu bine; m'a apucatu o ametiéla; sangele mi s'a revoltatu prin tóte vinele; apoi anim'a... anim'a bate... bate — nu sciu cum ti-asíu spune — (in parte) Bate setósa dupa resbunare!

Demetriu: Vedi — draga — vedi déca n'asculti de svaturile mele! Nu ti-am dísu de multe ori sê mai iesi din aste ziduri intunecóse? Ce bine e pe-afara, prin acele vâi inbalsamite si pre acele coline cu aeru própsetu! Ié-ti unu alaiu de argati si le traverséza in tóte dilele. Desfatéza-ti ochiulu la atâtea minuni ale naturei, ce incungiura acestu castelu. Dâ mintii tale pucina distractiune, ascultandu canteculu paseriloru, fluerulu pastoriloru si cornulu venatoriloru! Apoi mai abate-te câte-odata si pre la sant'a manastire si-ti urca cugetarea la cele divine. — Fâ tóte acestea, precum le facu eu, si nu te vei mai plange, câ nu te simti bine. In urma nici altele nu-ti sunt cu nepotintia, — poti avé tóte ce-ti cere anim'a. Dâ ordinu argatiloru sê puna caii la careta si pléca pe la orasie, déca ti s'a uritu de aceste locuri singuratice. Ié pe fiulu nostru cu tine si mergi de-ti vedi rudele pre la Severinu, prin Craiov'a si Bucuresci. Fâ ce-ti place, Eleno, câ-ci aurulu si argintulu sunt pe man'a ta.

Elen'a: (in parte) Cum ar vré sê scape de mine, ca sê traiésca singuru dupa placu! (tare). Sunt bune svaturile tale, Demetriu, dar pentru mine nu sunt de folosu. Sê me plimbu prin vâi balsamite si peste coline cu aeru própsetu, — pentru ce? ca sê-mi desfetezu ochiulu... (cu ironia) Destula desfetare e pentru ochiulu meu, candu potu vedé câte ce-va interesantu prin castelulu acest'a! Tu me 'ntielegi, Demetriu... Apoi ce-mi diceai ca sê mai facu? Sê-mi distragu mintea, ascultandu canteculu paseriloru, fluerulu pastoriloru si cornulu venatoriloru. Dar ce-mi trebuie mie distractiune pentru mine? Anim'a me dóre.. ea suferé — ea are trebuintia de vr'unu remediu. Spune-mi ce sê-i facu, Demetriu? Cum s'o liniscescu? Nu cumva plecandu de langa tine si lasandu-te din ochii mei? Asié-mi diceai, sociulu meu, candu me svatuiiai sê plecu pre la orasie. Dar ce sê facu eu prin orasie? Ce voiu vedé, ce

voiu gasi acolo, ca sê-mi dea vr'o multumire? Ha, mi-cam inchipuescu eu ce-asiiu potê sê vediu: amoruri profanate si case nenorocite prin perfidi'a barbatiloru, — consôrte insielate prin intrig'a curtesaniloru si despretiute prin zimbetulu loru triumfatoriu! Apoi tôte acestea ce vrei ca sê le cautu pre la orasie, candu scii bine, câ nu lipsescu nici in castelulu acest'a, departatu de sgomotulu si reutatea lumei? Ha, Demetriu, tu taci... vorbesce, raspunde, néga déca poti!

Demetriu: Muiere, vorbele tale me facu sê 'ncremenescu!

Elen'a: O, de-ai incremení — de-ai incremení pentru veci, perfidule ce esti! Pentru ce m'a batutu Domnedieu asié de tare, ca sê am unu barbatu ca tine? Dar tu totu mai poti fi nesimtitoriu... Spune, tradatoriule, nu mai ai in pieptulu teu o consciintia, care sê-ti aduca aminte câ te-ai cununatu cu mine si mi-ai juratu amoru inaintea altariului?

Demetriu: Ai dreptu Eleno! Acelu amoru ce ti-am juratu inaintea altariului nu s'a schimbatu intru nimicu. Au dóra poti dubitá despre acést'a macaru unu minutu? Te juru pe numele lui Domnedieu, sê nu-ti mai faci ganduri si neluciri, câ-ci te iubescu, Eleno, pre tine singura si neci câ gandiam vr'odata a profaná sanctuariulu amorului conjugalu.

Elen'a: Minti, perfide! tu nu-ti mai iubesci consôrtea, ci pe-o féta de casa, pre-o creatura miserabila ca dins'a!

Demetriu: Unde-ti sunt mintile, muieru? Ce te-a amagitu, ce te-a bantuitu, ca sê-mi spuni lucruri, de cari me ingrozescu? Fii 'ntielépta, Eleno, si cugeta, câ traimu intr'o versta, unde rivalisarea si gelosi'a nu mai sunt decâtu nesce nebunii desierte! Apoi nu-ti uitá, c'avemu unu fiu, care ca mane trebue casatoritu; cine va potê dorí cuscri'a nóstra, sciindu-ne in cërta si desbinare?

Elen'a: Lasa vórbele dulci; câ ele nu me voru mai amagí ca pe o nebuna; adeveru nu mai acceptu din buzele tale. Dar ti-o spunu, câ din momentulu acest'a voiu tiené socotéla mai acurata de departarea ta si a curtesanei tale... La revedere! (pléca.)

Demetriu: Eleno, pentru Domnedieu, Eleno...

Elen'a: (iesindu) (cu ironia.) De alta data, scumpulu meu consôrte!

S C E N ' A III.

Demetriu: Éta fulgere si tunete din sininu.. Cine s'ar fi mai acceptatu la suspiciuni de felulu acest'a? Eu, alu carui peru incepe sê incarun-

tiésca fara consciintia de fapte rele, eu sê-mi insielu muieru si sê iubescu o féta de casa? Ea crede acést'a si me numesce culpabilu. O muieri, muieri, ce minte slaba mai poteti avé..! In midiloculu deplinei fericiri ve simtiti nefericite si candu sunteti mai iubite, atunci ve credeti abandonate. Dar trebue sê me ducu s'o convingu despre amagirea ei si sê-i spunu, câ-mi face nedreptate, supunendu macaru o umbra de infidelitate in anim'a mea; da, trebue redusa la 'ntieptiune câ nu voiu sê-mi sciu fericirea tulburata prin nelucirile unei muieri gelóse (iese prin fundu.)

S C E N ' A IV.

Dumitrascu: (intrandu din drépta, câtra unu argatu ce stá 'n usia.) Mergi si spune tatalui meu câ nu-lu potu acompáni la tíera — voiu sê facu numai o mica venatóre in locurile din apropiare (singuru.) N'o sê se bucure bietulu tata de acést'a refusa; dar impregiarile mi-o impunu. Astadi am sê seversiescu unu lucru mare, numai de ar vení sér'a mai curendu, ca sê-lu punu in lucrare. Dar ce va fi cu Anastasi'a de nu mai vine? Se póte câ éra o-a luatu mam'a la mustrári; nu sciu ce are cu biét'a féta de-unu tempu in cóce? Nu cumva a datu in urm'a amorului nostru? Ce va sê dica ea mane, candu i voiu spune câ Anastasi'a nu-i mai e féta de casa, ci nora? Sciu câ se va tulburá — inse cunun'a de pe capu nu ne-o va mai luá... A — éta câ vine Anastasi'a! Acum voiu sê-i descoperu tôte ce am de gandu a face...

S C E N ' A V.

Dumitrascu. Anastasi'a.

Anastasi'a: Voi ai sê vorbesci cu mine?

Dumitrascu: (desmerdiand'o.) Da, angerasiulu meu — am sê-ti spunu unu lucru mare; inse mai nainte te rogu, sê-mi marturisescu curatu, déca me iubesci séu ba?

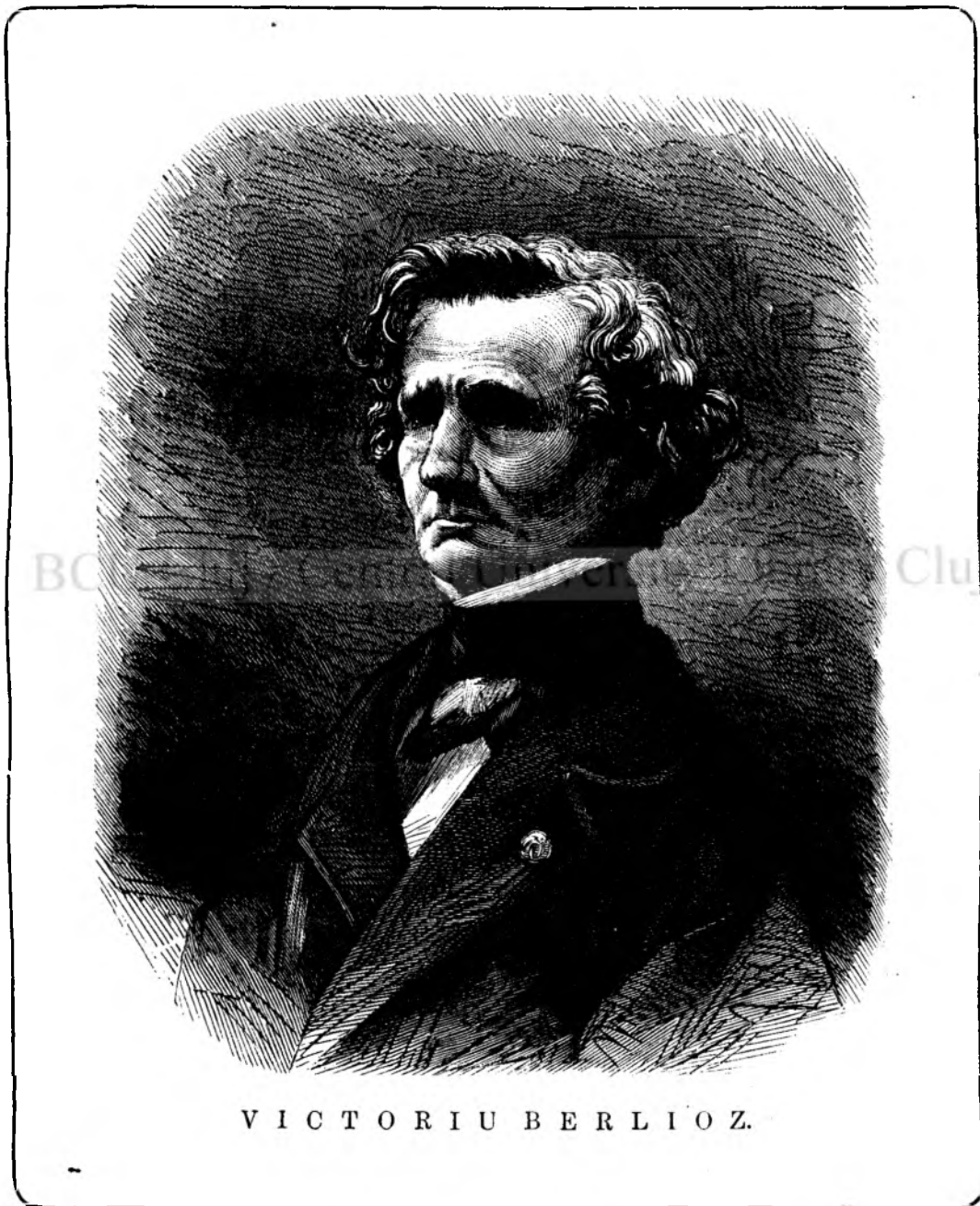
Anastasi'a: Éra cu acést'a intrebare! Pentru ce vrei sê-ti marturisescu unu lucru ce nu póte avé nici unu interesu pentru noi, Dumitrascu? Ce folosu pentru mine, candu ti-asiiu spune câ te iubescu, si din contra, ce ti-aru pasá tie, candu ti-asiiu dice, câ nu? Ce-ar insemná amorulu nostru, Dumitrascu, déca nu cumva pierderea onórei mele? Altu-felu nu mi-lu potu inchipuí; câ-ci sórtea nu permite unui boierasiu, cum esti tu, ca sê se dejosésca pana la o féta sermana ca mine, ca s'o duca la altariu! Deci lasa-me de-acum inainte si nu-mi mai vorbí de-amoru! Tu esti destinatu pentru un'a dintr'acele fete, ce se

nascu prin palate si ale caroru parinti se jóca cu totu felulu de averi; éra nu pentru o féta de casa, care nu ti-ar poté da alta zestre, decâtu o anima curata si fidela.

Demetriu: Éta zestre ce-o dorescu eu Anastasio. Dâ-mi acést'a zestre odata cu man'a ta, si m'ai facutu celu mai fericitu omu din lume. Nu-mi vorbí de fete din palatu si de-averile lor;

tru acea zestre, ce o numiai anima curata si fidela.... Ce mai stai pe ganduri, ce mai dubitedi? Grabesce mai iute si-mi întinde man'a, câ-ci amorulu teu mistuesce cu totulu anim'a mea!

Anastasi'a: M'asiu grabí, Dumitrascu, dar vedu nesce pedece pre cari tu le-ai trecutu cu vederea. Mai antâiu cum credi, câ voru suferí

eu nu iubescu pe alt'a, decâtu pre tine, si nu dorescu averi, câ-ci am destule. Au dóra nu sum eu uniculu fiu alu parintiloru mei? Castelulu acest'a cu tóte averile lui, cui va remané? Mosíle mari ale tatalui meu, nu voru fi ele mostenirea mea? Acestea tóte voiú sê le 'npartu cu tine, — ba voiú sê le punu tóte la picíorele tale, in schimbu pen-

parintii tei, ca eu sê li fiu nora? Si chiaru candu s'aru poté un'a ca acést'a, trebue sê-ti aduci inca de ceva a minte: ti-ai uitatu cum am venitu eu in acestu castelu? Scíi câ eram mirésa candu m'ai luatú de langa vét'r'a parintésca? Scíi câ-ti spuneam, câ iubescu pe Tudoru si te rogám sê nu me smulgi din bratiiele lui? Dar tu, dicéndu câ

vrei sê fericesci pe-o orfana, m'ai adusu cu sil'a aici la parintii tei. Ce ai dice tu, Dumitrascu, candu ti-asiu spune eu acum, câ mai iubescu inca pe mirele meu de-atunci! Sermanulu Tudoru — unde va fi elu acum? De ce n'am avutu parte sê traiescu cu dînsulu seraca, dar multiumita?!

Dumitrascu: Lasa, rogu-te, lasa acele povesci betrane, pre cari numai noi le scimu si Domnedieu. Gandesce la starea in care te affli acum si 'n care te poti afflá mane! Am facutu ceea ce-mi aduci a minte, dar am facutu-o numai pentru fericearea ta. Erai orfana — voiam sê-ti dau parinti; erai mirés'a unui omu, despre a carui viétia inca dubitai — eu voiam sê-ti dau unu mire siguru. Vedi pecatele mele, Anastasio? Tu nu poti fi asié de nedrépta, ca sê nu mi-le ierti; de vreme ce Domnedieu singuru trebuie a mi le iertá, déca mai este dreptu. Apoi gandesce, câ acelu Tudoru, dupa care oftezi, nu te-a potutu iubi mai multu decâtu mine. Deci te juru pe numele lui Domnedieu, sê nu chinuiesci mai multu anim'a mea! Ce greu ti-este tîe, sê-mi declari, déca me iubesci séu nu? Un'a din dóue, Anastasi-o; câ-ci mi-am propusu seriosu sê traiescu, numai avendu-te pre tine, séu sê moriu nepotendu-te avé...

Anastasi'a: Ce-ai dîsu, Dumitrascu?

Dumitrascu: Ce-am dîsu, voiu sê si facu — fia chiaru pana mane — — —

Anastasi'a: (in parte) Elu me iubescé intr'adeveru si vré binele meu! Pentru ce dara sê mai resistu, candu Tudoru e pierdutu si candu anim'a mea bate pentru Dumitrascu, cum batea odata pentru elu?

Dumitrascu: Alege mai curendu intre viétia si mórtea mea; totulu depinde de la tine si eu sum gat'a sê primescu ce-mi vei da...

Anastasi'a: Amoru!...

Dumitrascu: Amoru..! (o saruta.) De trei ori fericitu momentulu, in care-ai vorbitu — câ-ci cu elu incepe fericearea nóstra! Acum asculta, angerulu meu, acelu lucru mare ce voiam a-ti spune — asta — séra ne vomu cununá.

Anastasi'a: Asié de iute, Dumitrascu? cum sê póte acést'a?

Dumitrascu: Éta cum. Eu iesu la venatória — nu pentru a vêná, ci pentru renduirea celoru ce mai sunt necesarie cununiei nóstre. Greutatea mai mare este invinsa; câ-ci egumenulu e deja cascigatu in partea mea. Me voiu duce acum intr'unu satu din apropiare, ca sê gasescu nasi; ast-felu tóte le vomu face dupa lege. Tu Anastasia de cu séra, candu va resarí lun'a, sê iesi din castelu si sê vini inaintea mea; te voiu asceptá in vale la fontan'a de pétra. De acolo vomu plecá

la fericearea nóstra eterna. Me ducu, scump'a mea, câ-ci diu'a trece iute si trebuie sê me grabescu — dar nu-ti uita sê me intimpini in vale la fontan'a de pétra! (o saruta) Adio, stéu'a vietii mele, adio! cându va resarí lun'a ne vomu revedé! (esíndu.)

Anastasi'a: (cautandu dupa elu.) Adio, sórele vietii mele! la fontan'a de pétra, candu va resarí lun'a... In urma éta-me fericita: consórtea lui Dumitrascu, iubita, si avuta — apoi nor'a lui Demetriu; da, nor'a acestui Demetriu, onoratu de tóta lumea! (Elen'a intra prin fundu furisiându-se si gasesce pe Anastasi'a intr'o meditatie profunda.)

S C E N ' A VI.

Anastasi'a. Elen'a.

Elen'a: (in parte) Am auditu tóte... scíu tóte..! in vale la fontan'a de pétra... Demetriu... candu va resarí lun'a... ah, scíu tóte... scíu tóte! (catra An. ficsand'o cu despretiu). Dar tu ce stai pe ganduri?

Anastasi'a: (suprinsa) A stapan'a mea — me gandeam de care lucru sê me apucu mai antáiu...

Elen'a: Da — te gandai la fontan'a din vale; ha, ticalós-o, in vanu mai vei a te preface câ ti-am datu de urma. Ce nerusinata! cum cutedia a rumpe cu man'a-i sacrile legaturi sante ale cununiei! cum scie aduce sementi'a discordiei in casele ómeniloru!.. Inse vai de capulu teu, miserabila ce esti, déca pana mane nu-mi voiu poté resbuná asupra celui ce te-a sedusu...

Anastasi'a: Pentru Domnedieu, stapan'a mea — ce vorbesci si de cine vorbesci? Ce voru sê dica aceste mustrári pre care eu nu le meritu?

(Fineu va urmá.)

I. Lapedatu.

Tiér'a Oasiului.

III.

Intre astfelu de observatiuni serióse ajunseramu la tînt'a peregrinagiului nostru, la Prilogu. Poporulu erá adunatu cu numeru frumosu si imbracatu serbatoresce, mai alesu femeile in frumsetiate cu bani de argintu pe capu si pe frunte, me silira *din respectu archiologicu* a tiené intre dinsele unu feliu de revista campestra, inse nu reesíi a descoperi nici unu banu vechiu si demnu de atentiune, cu atátu mai virtosu gasii ochi de romancutie patrundietori de anima.

Sunetulu maiestaticu alu campaneloru ne anuncia cumca solenitatea si-luà inceputulu, la care ne grabiramu si noi a luá in corpore parte.

Ceremoni'a s'a ținutu cu asistinti'a unui numeru frumosu de preoti; — corulu asemenea erá bine reprezentatu; inse la audiulu incercârii de armonia mi-veni a minte, câ óre candu vomu avé ocașiune a invetiá si noi romanii regulele armoniei vocale sistematice? candu vomu avé ceva manualu de generalu basu, si câti-va compositori de musica romana? Óre asociatiunea Trna pentru cultur'a poporului romanu candu va defige câte-va premii pentru tenerii cari intre alte studii sê se deprinda si in musica? inse pe note, ca la tempulu seu sê póta si compune câte-ceva, sê se deie odata impulsulu, si celelalte voru urmá de sine. E dreptu, câ noi avem inca legiône de ne-ajunse, inse un'a sê o facemu, alt'a sê nu o lasâmu! — Da inca cantulu besericescu candu luvomu organisá si aduce la un'a norma? Ori dóra in vecii veciloru, vomu cantá unulu pe grecia, altulu pe bulgaria, alu 3-lea pe rusia, au dóra si beseric'a sê mai radice murulu chinezescu intre fratii de unu sange! Dne sante! mare cêrta ai pusu pe noi cei mai umiliti fii ai tei, ca in tóte sê fimu despartiti, ast'a idea a necesitatu pe poetu a strigá: „*Uniti-ve in cugetu, unitive 'n simtîri!*“

Rusii au melodii besericesci italiene, aceste melodii de si nu sunt tóte vorbitórie la anima, sunt inse fórte acomodate spre armonia; grecii? de se potu numí grecesci cantârile trne, si banatiane, nu corespundu nici geniului limbei nóstre, nu misca sufletulu spre pietate, nici nu sunt acomodate spre armonia, — in asta privintia sum siguru cumca o comisiune delegata din tóte diecesele nóstre statorindu o norma de cantâri, aceea prin seminariile si preparandiele sustatórie acusi s'aru poté propagá intre romanii, — inse eu sê me rentorcu la interiorulu besericeii consecrande din Prilogu! — Ceremoni'a a fostu marétia si predic'a patrundiectoria.

Prin besericele de aici si in giurulu Baiei mari, icónele fruntariului sunt facute in intréga inaltínea, si astfelu de icóne sunt cu multu mai frumóse si insufatórie de respectu si pietate ca celea quadrate séu de peptu.

Dupa acestu actu besericescu urmá unu prandiu datu prin preotulu locului; inse nu potu pricepe caus'a, pentru ce la tóta mész'a nici unu toastu nu s'a ținutu, — cu finirea prandiului erá sê fia arangiata o petrecere natiunala in onórea teneretului de ambe secsele; erá o bucuria a priví a supra acestui teneretu alesu, ce e mai multu totu romanu, erá dara unu peccatu neiertatu a dimitte aceste flori incantatórie, ambitiunea natiunala, catra casa inainte de a se petrece câtu-va tempu la olalta; dar sórtea fatala

vói ca frumosulu publicu sê fia si aci despartitu in dóue partide, — — asié un'a partida plecá spre a-si tiené petrecerea la scaldele Bicsadului, pe candu cea alta remase spre a se petrece in cas'a parochiala. Cine portá vin'a desbinării? nu scrutaiu, atát'a inse am intielesu, cumca ambe partile erau nemultiumite cu dispunerea si aranjarea. Sórtea me aruncá si pe mine la Bicsadu, inse cu alegerea fui pedepliuu indestulitu, câ-ci de si band'a musicala sósí cum pe la 10 óre din Satu-mare, totusi nobleti'a societátii adunate, conversarea joviala in limb'a materna, convenirea cu mai multi cunoscuti din betrani ne rapira órele asié repede, câtu asiu fi cutediatu a strigá in gur'a mare cumca cu orologiulu de pe parete nu e lucru curatu, — „*squam cito felices eripit hora dies.*„

Joculu s'a inceputu cu Ardelean'a, cum misaltá anim'a vediendu joculu celu maretiu alu ternaveniloru, a campianiloru din Trni'a deodata ca vrajitu in comitatulu Satumarelui, in tiér'a Oasiului! — Roman'a nu s'a jocalu din simplulu motivu, câ music'a nu a sciutu s'o cante, la mediulu noptii dóue dame ne suprinsera cu unu jocu puru natiunalu poporatu; le-amu aplaudatu, ce au si meritatu, câ-ci au dantiatu ca dóue Gracie. Balulu a trecut, inse dulcea lui suveniru mi-se va pastrá multu tempu in anim'a mi.

IV.

Dupa ce asiu fi petrecutu vr'o dóue dile cu cea mai mare placere si indestulire prin Bicsadu si Negresci, éra o séra in Vama, unde intre cantâri natiunale finiramu si unu actu romanu de mare inportantia; luandu-mi remasu bunu si cordialu de la bravii mei cunoscuti si amici si de la scumpele loru familie, cu unu ventu favoritoriu si o privire amicavera preste tiér'a Oasiului, trecui preste dealulu Racsiei catra Seini. — Cordial'a primire cu care fui onoratu acolo, precum si excursiunea romantica la víile Seiniloru, cantârile „*Drumu bunu*“ si „*Astadi fratiloru romani*“ acompaniate de ecoulu dealuriloru vecine, planulu de a conferí pentru monumentulu martírului natiunii Sav'a Brancoviciu, si alte multe suveniri interesante mi-voru remané asemenea scrise in anim'a-mi.

Dupa o petrecere de una dí in frumosiellulu orasiu a Seiniloru, plecaramu apoi preste Bai'a-mare catra Bai'a-spria, unde petrecuramu câte-va dile interesante, si-apoi plecai acasa spre Marmati'a, ca sê apucu de nou firulu ocupatiuniloru mele de tóte dílele.

SALONU.

Conversare cu cetitóriile.

— Turinu 11 aprile 1969. —

(Pamentulu minuniloru. — Patri'a amorului. — Cumu se iubescu în Italia. — In ce consiste viéti'a femeii italiáne? — Diferinti'a între italiáne, spanióle si romane. — Asasiniulu. — Adelaide Ristori. — O aventura cu hoti onesti. — Emancipatiunea femeii. — Republic'a universalá a femeiloru.)

Ve scriu din patri'a nóstra mama, din tiér'a minuniloru. Care tiéra alt'a a produsu figure istorice atátu de mari ca Italia, care a lucratu atátu pentru binele umanitáti si care in fine a sacrificatu atátu de multu pe altariulu libertáti ca Mosia clasica a lui Garibaldi si Mazzini? Unu strainu o numesce „patri'a cantecului, a floriloru si a brigantiloru.“ Eu o numescu „patri'a amorului. E imposibilu a nu iubi în Italia. Ací amorulu mi se pare unu fluidu electricu versatu în natura ca si în ómeni. Am iubitú înainte d'a veni ací, dar adi iubescu asié de multu. Si cine nu ar iubi simtíndu se în midiloculu unui poporu bravu, bunu si generosu, în sinulu unei naturi binecuventate si eternu suridietóric, incungiuratu de femeii, pre cátu de gentile pre atátu de amoróse? Amoru'u poporului italianu e ardinte si poeticu; si nici nu póte fi altmíntre. Sub unu ceriu seninu, în unu aeru inbalsamatu de profumurile celea mai dulci, pe unu paméntu smaltatu cu magnifice tapete de diverse coloru, nu póte domni decâtú poesi'a, si poesi'a e limb'a ce nasce amorulu. Italian'a canta, jóca si iubescu: éca viéti'a ei. Ea ca si spaniol'a pórtá cu sine unu pumnalu, cu care se resbuna a supra amantelului tradatoriu.

Roman'a inca iubescu contiúu, ca si surorile sale. Diferinti'a între romana, italiana, spaniola si francesá este acest'a: cea d'antáiu e frageda, dulce si melancolica ca si destinele patriei sale; a dóu'a iubescu cu frenesia, dar e fragila; — a treia iubescu cu sinceritate, dar e resbunatória; a patra e eleganta, voluptósa si neconstanta ca demonii. Italian'a ca si spaniol'a si frances'a, cánta doine de iubire si hori langa leaganulu copilului seu; romana, canta doine triste si dure-rose. Italian'a conduce copil'a la balu, roman'a la lucru.

Ceea ce nu mi place în Italia este acelu vitiu infernalu ce se numesce „asasiniu“. Chiar si în Turinu — capitala odinióra — sunt la ordinea noptii. Dar trebue sê marturisescu cá multe asasinari sunt conduse de resbunare, dar nu de amorulu aurului. Eu nu cutezu a merge la teatru fara a me inarmá de unu pumnalu ori revolveru. Cu tóte aste o patísemu. Într'o séra m'am dusu la teatru pentru ca se ascultu si admiru pe acea celebritate teatrala ce se numesce Ristori. Se representá regina Maria Antoinetta decapitata în revolutiunea francesá. Ristori e o adevérata celebritate artistica. În anii trecuti aflandu-se în Americ'a strinse o avere colosala astfelu încátu ar poté trái departe de scena. Teatrulu deveni o a dóu'a ei natura, si insa-si marturisesce, cá nu mai pe scena se simte bine. Admiratorii ei — între cari si eu — au mersu pana a propune regelui a creá o decoratiune pentru ea. A descrie rolele esecutate de ea mi-e imposibile. Destulu atát'a cá pentru prim'a óra în viéti'a mea am vediutu emotianatu pana la lacrimé întregu publiculu unui teatru. Femeii, juni, betrani, toti plangeau.

La o óra dupa mediulu noptii m'am rentorsu spre casa. Eram în calea nóua — strad'a principala — candu de odata dóue fantóme negre se repedu spre mine. Sciam cá nu sunt spirite, deóre ce ór'a lorú a fostu trecutu. O mana fórté simtíi apasandu-mi pieptulu, si o vóce dura apostrofându-me: „pung'a ori viéti'a!“

— Amiciloru, li-am dísu, ve cunoscu cá sunteti ómeni onesti si de întielesu. Ascultati-me. Am sê ve facu o propunere. Ve invoiti?

— Ce propunere?

— E onesta, parol'a de onóre!

— S'audímu!

— Dar promiteti cá o veti primi? E de interesu pentru noi toti.

— Fia.

Mi-descoperii capulu. — Éta peleri'a mea, eu tornu într'ins'a totu aurulu ce-lu am (de-altmentrea n'aveam decâtú arama), faceti si voi asemenea. Sum'a o vomu impartí fratiesce.

S'a facutu, am impartítu, si eu m'am rentorsu a casa cu 3 lire în locu de un'a. Éta hoti onesti.

Emancipatiunea femeii se agita cu multa furia. Unii fanatici au mersu asié departe în cátu propusera formarea unei republice de femeii. Initiatorulu e unu advocatu din Parisu anume Gagne. Elu si publicá constitutiunea acestei curióse republice ce se va numi „Gunecriatia“. Cuprinde 12 articuli, din cari publicámu unii ca de curiositate:

Art. 3. Pe lange fia care natiune se alege — prin sufragiu universalu — o presidenta a republicei femeesce.

Art. 4. În Francia s'a creatu unu tribunalu si unu senatu de femeii, cari discuta legile în acél'a-si tempu candu le discuta barbatii.

Art. 5. S'a instituitu unu corpu de garda imobila de femeii, ca sê apere cetatea în casulu unei invasiuni straine.

Art. 7. Sê fundeze scoli de dreptu, medicina, si altele pentru femeii.

Art. 10. Sê fundeze diuarie politice, literarie s. a. redigiate numai de femeii.

Art. 11. Femeile voru portá pantaloni morali si tunica lunga pana la genunchi.

Art. 12. Femeile voru portá o *biciusca* cu care sê bata peste fatia pre acei ce ar cutezá sê insulte pudórea lorú.

Eu am fostu si voiú fi pururea pentru emancipatiunea femeii. Dorescu ca legea sê-i acorde drepturi egale, si sê-i impuna detorintie egale cu ale barbatiloru, dar trebue sê se tiena contu de constitutiunea si atitudinea femeii. Femei'a adi are lipsa a sê emancipá din nesciinti'a la care o condamnase injuri'a seculiloru. Instrutiune si educatiune înainte de tóte — si apoi tóte celelalte se voru da ei. Vomu reveni cu oca siunea viitória a supra acestei cestiuni importante. Adio pana la revedere!

I. C. Dragescu.

CE ENOU?

* * * (Cu placere anunciámu,) cá tabloulu „Rentórnarea lui Davidu“ a sositu de la Berlinu. Espedarea se va incepe în septeman'a venitória, tramitiendu-se la

toti aceia, carii l'au cerutu in anulu acest'a, precum si acelora, carii in semestrulu alu doile in anulu trecutulu nu l'au capetatu.

** (*Bancnote parfumate.*) Onorabilele nostre cetitorie de multe ori au delicateti'a a ni face câte o surprindere placuta. Nici un'a inse nu ne-a frapatu ca si o epistola in septeman'a trecuta. O desfacuramu si unu mirosu placutu umplu tota odai'a nostra. Cercetaramu de unde vine mirosulu? In epistola erau câte-va bancnote. Le prinseramu in mana, si ah! numai decatu observaramu, ca sunt parfumate! Apoi nu e fericire a fi redactorulu unei foi ce se scrie pentru secsulu frumosu!

** (*Diuaristic'a romana in Satu-mare.*) Scotemu urmatorele sire din epistol'a unui amicu: „De doue dile caletorescu prin comitatulu Satu-mare. In satele de la drumu am intratu mai in tote locurile pe la domnii preoti. Doriau se cetescu vr'unu diuaru romanescu, inse nicairi n'am gasitu nici unulu, pana ce ajunsei in capital'a comitatului. De aici in susu cãtra Ardealu, ca raritate, ici si colo se gasesce si câte un diuaru romanescu.“ Cu dorere inregistrãmu aceste sire. Noi avem onore a cunoște pre multi domni preoti romani din numitul comitatu. Scimu bine, ca mai toti se bucura de o stare materiala favorabila; cultur'a intelectualã asidere nu li lipsesce. De ce dara dovedescu atãt'a nepasare fatia cu literatur'a nationala? Deca nici preotimea inzestrata cu favoruri materiale nu concurge la innaltiarea culturai intelectuale prin partinirea literaturii, apoi atunce cum pote se prospere literatur'a nationala? cum se pota emula diuariele nostre cu cele straine, cari au mii de prenumeranti? Ve ceremu mai multu zelu, domniloru preoti din comitatulu Satu-mare!

** (*Metropolitulu Vancia la Blasiu.*) Se scrie din Gherla, ca nouiu metropolitu de la Blasiu, pre sant'a sa parintele Vancia a plecatu la Blasiu spre a ocupã functiunile cu cari este investitu, si a celebrã jubileulu Papei de la Roma. Va se dca, actulu celu d'antãiu severitu de noulu metropolitu alu Blasiului, s'a facutu in onorea Papei, — prin urmare pre-sant'a sa parintele Vancia pote contã la mai multa simpatia din partea Papei, decatu repausatulu Siulutiu. Si acest'a credemu, ca lu va si fericã. E bine, asta nu ne privesce. Noi numai atãt'a amu dori se scimu, tramis'a ore si pre sant'a sa la Roma nesce denari de ai lui Petru? Amu regretã multu, de cumva ar fi tramisu ori catu de mica suma. Ast'a ar fi pentru noi romanii o perdere nationala. Avemu noi legiune de trebuintie, unde potemu se conferimu, fara ca se tramitemu banii pe la Roma, de unde pentru natiune nu ni resulta nici unu folosu, de cumva nu pentru — parintii episcopi. Intr'aceea noi cunoștemu pe unu episcopu romanu, carele a tramisu Papei o mia de fl. er pentru scopuri nationale si filantropice nu confera nimicu seu pre pucinu.

** (*Conventiunea postalã intre Roman'a si Austri'a.*) Pusa in activitate cu inceputulu acestei luni va aduce unu mare folosu in totã privint'a, si mai alesu in ceea ce privesce cultur'a intelectualã ni va da rezultate imense. Comunicatiunea postalã intre Roman'a si Austri'a se va usiorã multu. Portulu e simplu si redusu. Transilvani'a si partile ei invecinate voru corespunde mai usioru cu Roman'a, deschidindu-se comunicatiunea postalã pe la Turnu-rosiu. Post'a romana din Craiova corespunde de a dreptulu cu post'a austriaca din Sibiu, mergandu si venindu de

cãte patru ori pe septemana. La Bucuresci si la Iasi, precum si la Craiova s'a infiintiatu unu birou centralu pentru abonaminte la diuariele straine.

** (*Domulu Romaniloru*) va visitã inca inaintea Pascilor orasiulu Iasi. Innaltmea Sa va fi insocitu de dlu ministru de interne Mihailu Cogalniceanu, in a caruia casa va avẽ locuinti'a sa.

** (*Dlu Ioanu Brateanu.*) precum anuncia telegramele, fu alesu deputatu in liberalulu orasiu Craiova.

** (*Imperatulu in Transilvani'a.*) Unele foi publica scirea, ca Maj. sa imperatulu dimpreuna cu imperat'es'a va caletori inca in primav'r'a acest'a in Transilvani'a, — cu ocaziunea acest'a Maj. Loru voru visitã si cetatea Unedorei.

** (*Asociatiunea nat. din Aradu*) provoca pe toti colectantii sei ca se binevoiesca a incassa restantiele de la membrii asociatiunii si a tramite sumele incurse celu multu pana la 1. maiu, ca directiunea se aiba tempu de a continua mai departe lucrãrile sale. Era acei colectantii, carii nu mai sunt in positiune de a sprigni scopurile sublime ale asociatiunii, sunt rogati a retramite tote actele si tiparile ce li s'au tramisu.

** (*Apelu catra damele romane.*) Espirandu terminulu defiptu pe 31 martiu pentru tramiterea donurilor binefacatorie pe scopulu sortituri, ce se va arangia in folosulu fondulu Asociatiunii nationale din Aradu, directiunea acestei asociatiuni se adresca de nou cãtra onorab. dame romane, ca se binevoiesca a tramise donurile loru celu multu pana 'a 1. maiu, spre a se potẽ orientã directiunea inca de tempuriu despre facerea planului si a sortiloru trebuintose.

— (*Necrologu.*) Nicolau Antonescu, fostu notariu comunalu in Laculu-Negru, in comitatulu Bihariei la marginea Transilvaniei, dupa o bõla indelungata, a repausatu la 24 martiu, in etate de 35 de ani. Fia i tierin'a usiorã!

** (*Advocatu nou.*) Dlu Zenobiu Bordanu, vice-notariu in comitatulu Carasiu a facutu censur'a advocatiãla in septeman'a trecuta.

** (*Doue alegeri interesante*) se voru mai intempla in septeman'a viitorã. Un'a la Timisiõra in 21 aprile, unde in contra dlui Misiciu e candidatu generalulu Klapka, — si alt'a la Lugosiu in 22 apr., unde in contra dlui Alesandru Mocioni s'a candidatu cosiliariulu ministerialu Szende.

** (*Societatea Petru Maioru.*) In siedinti'a de la 15 aprile Simeonu Botizanu a cetitu o oda a sa, — Alesiu Olariu a vorbitu despre legislatiunea lui Licurgu.

Literatura si arte.

** (*O scire interesanta*) primiramu de la Bucuresci. Amu anuntiatu mai de multe ori, ca inca in lun'a lui maiu doue trupe teatrale romane, sub conducerea dloru Millo si Pascali, voru trece Carpatii, spre a ne indulci si pe noi cu farmeculu Thaliei romane. Acuma inse primimu scirea de la Bucuresci, ca mai multi amici ai artei teatrale romane se 'ncearca a realisã o solidaritate intre acesti doi atleti ai scenei romane, ca dinsi unindu-se in un'a trupa, se vina la olalta si ast-felu cu o trupa mai completa se pota represintã atãtu piese de salonu, catu si poporale si drame istorice. Ne amu bucura multu, de cumva acest'a idea s'ar

poté realizá, câ-ci acést'a e dorinti'a intregului publicu romanu de dincóce de Carpati.

== (*Se afla sub tipariu.*) si celu multu pana la finea lumei acesteia se va poté predá prenumerantiloru: procedur'a civila, ce s'a promulgatu in diet'a trecuta, dinpreuna cu ordinatiunile ministeriale emise in privinti'a introducerii si aplicării acestei procedure la esecutiunile cambiale, tradusa de Dru Iosifu Gallu, v. notariu la tabl'a r. u. septemvirala din Pest'a. Oplu acest'a va constá din 13-14 cóle de tipariu, si va contiené o terminologia scurta pentru intrebuintiare mai usióra. Pretiulu de prenumeratiue e 1 florinu pentru unu esemplariu. Banii de prenumeratiune sunt a se tramite numitului editoriu de a dreptulu, sub adres'a: Pest'a strad'a lui Leopoldu nr. 5.

== (*Insciintiare.*) La provocarea facuta din mai multe parti am onóre a respunde, câ: „Cartea S. Ioanu Chrisostomu despre preotia“ tradusa de subscrisulu si gata de a se poté pune sub tipariu inca cu 10 februaru a. c. — parte din intrevinerea stramutării mele de la Naseudu la Gherla, parte din neajunsulu prenumerantiloru, încátu sê se póta suportá spesele tiparirii — inca nu a esítu la lumina, — amenandu-i-se tiparirea pana la finea lui aprile. Deci acei P. T. Domni, cari aru dorí inca a prenumerá, sê binevoiésca a-si adresá epistolele de prenumeratiune de aci inainte la Gherla la subscrisulu. P. T. domni prenumeranti dupa 10 esemplarie voru primí unu gratis. Gherla in 8. aprile 1869. Ioanu Papiu preotu la institutul corectoriu.

== (*Invitare la subscriere.*) la unu tablou ce represinta pe Ioane Dragosiu, principele I alu Moldovei, depinsu cu colori de oleu, in rame aurite, in latíme de 3' si lungíme de 4' 4", care indata ce se va umplé cól'a, se va eloteriá publice si acarui numeru se va trage din urna, aceluia va fi. De totu sunt 200 subscieri, din care 15 sunt sacrate gimnasiului din Blasiu éra 5 scólei gr. orientale din locu. O subscriere cósta 50 cr. v. a. langa 10 una gratis. Doritorii de a dobendí acestu tablou frumosu sunt rógati a se adresá câtra subscieri, insemnandu-si legibilu numele, caracterulu si locuinti'a. Alb'a Iulia 25/3 1869. Varga Bela pictoru, Paulu Bodo fotografu.

Din strainetate.

‡ (*Caletoria cu velocipeda.*) Unu francesu Mr. Deucrois, de doue-dieci si siese de ani, si proprietariulu a 14,000 franci venitu curatu, are de cugetu a caletori in tóta lumea cu velocipeda. A decisu ca sê cerceteze antâiu Europ'a, plecandu din Parisu cátu mai curendu. In tóta ór'a face cincí mile englese. In lun'a trecuta a fostu in Vien'a.

‡ (*In San-Franciso*) s'a facutu o incercare de a jefuí damele ce caletoriau pe vaporulu „Chen'a“ Inse politi'a a contrastatu si a mentutu damele din man'a infuriatiloru Indieni. Intre Indieni si politia s'au incinsu o lupta sangerósa, ce s'a finitu cu invingerea Indieniloru.

‡ (*Procesu interesantu.*) O acritia ca sê-si castige renume mare si-a arendatu mai multi aplaudatori. Care pentru o privire, care pentru parale s'a facutu aplaudatoriu. Inse artist'a facandu multe detorii, au remasu detória si loru. Câti-va au acusat'o, câ-ci ei uu

au aplaudatu in cinste, si acuma decurge procesulu. Publiculu astépta cu sete rezultatulu.

‡ (*Ce a fostu tenoristulu inainte de ast'a.*) Tonulu nu se moscenesce; parintele a pototu fi celu mai bunu cantaretiu, dar pentru aceea nu e urmare, sê fia si fic'a séu fiulu seu. Dar nici nu se poté cumperá pre bani, nici e unu privilegu cu care sê se póta fálí numai baronii si comtii. Trecutul ni aréta câ nu unu calcionariu, croitoriu, frisoru, rotariu s'a facutu cantaretiu renumitu, încátu cu tonulu seu placutu a incantatu lumea. — S'a intemplatu si aceea, câ o servitóre séu féta seraca a devenitu artist'a cea mai renumita. Asié e cu tenoristulu celu mai renumitu adi in Germani'a, elu a fostu unu cocieriu. — Mus'a artei nu cauta la manele fine séu dure si necurate, saruta fruntea alesului si lu-binecuenta. — Inainte de ast'a cu câti-va ani in Paris o dama de clas'a de susu s'a inamoratu intr'unu tenoristu. Dupa cunoscentia, nici intelnirea nu s'a potutu amaná. Artistulu a grabitu la locuinti'a damei si de órece grabise, — o aflá chiaru in negligé, ce o facea de totu incantatória. Erá nepeptenata. „Dómne! nu mai potu de necasu — díse dam'a — frisorulu meu intardiá, inca nici nu vomu poté esi la padurea de Bologne. Ast'a e multu!“ „Numai atát'a e necasulu — díse fericitul tenoristu — concede-mi sê potu fi eu acelu ferice, ca sê suplinescu pe frisoru!“ „A! ce cugeti! Nu credu, câ me vei peptená frumosu“ — díse dam'a suridiendu. — „Concede-mi numai, da déca voiú poté face ceva“. — „Ei bine déca tocmai ai placere. poftesce,“ si se asiediá, éra renumitul tenoristu s'a apucatu de frisatu, si cu atát'a bravura si-a finitu lucrulu, încátu princeps'a uitandu-se in oglinda a eschiamatu. „Déca dta ai fostu frisoru!“ „Asié e“ response rídiendu tenoristulu. „Dar eselenti'a ta ce ai fostu, inainte de a fi princesa?“

‡ (*Cum a patítu Englesulu.*) De multe ori omulu fara de a fi de vina e espusu la neplacere. Asié a patítu in Górkau unu Englesu. Tocmai atunci ajunsese acolo, candu se facea ceremoni'a invierii. — Elu ne vediendu inca astfelu de procesuni, — se uitá din o indepartare cu curiositate. Politi'a l'a facutu atentu sê-si ia palari'a josu, inse elu nu a preceptutu ce i s'a dísu. — In momentulu urmatoriu se tradiece cu „Mei ticalosule, pentru ce nu iai josu palari'a? apoi câte-va „pifpaf! lu-adusera in perplesitate. Sermanulu de elu tóte le-a suferitu cu sange rece. Merse la politia si se planse. De cumva nu i se va da dreptate, va chiamá totu satulu la duelu.

‡ (*Bismark mortu de — diétu.*) Americanii au datina a se numí dupa numele barbatiloru renumiti. Se lapeda de numeleloru propriu, si se numescu Caesar, Hanibal, Aureliu, Iames King, Washington, Lincoln c l. ca sê apara cu atátu mai stimati, mai cu vaza. Nu de multu unu negru s'a imbetatu si a cadíutu intr'unu canalu. De acolo politi'a la eliberatu, si cu o cale l'a pusu la umbra. In alt'a dí se tradiesce. „Cum te chiana“ — lu-intrebá judele. — „Conte Bismark — response cu fala negrulu.“ — Fost'a unu risu! — „Poti merge — díse judele dupace se mai potú retiené de la risu. Câtra unu omu asié mare suntemu cu indulgentia, inse de alta data nu te uitá de numele teu, cugeta si la colegulu din Berliu!“

‡ (*Casatoria curiosá.*) Amoru! amoru! poternice suntu sagetíle tale! Nu cruti pe nime, pe teneru ca pre betranu, pe seracu ca pre avutu. Nu suridi numai la cei ce pre amblandu-se la lumin'a lunei jurandu credintia eterna ti-redica-altare, ci te cobori din

palaturi in colibe si din locu liberu in fundulu temnitiloru. Da, bunulu amoru in septeman'a trecut a facutu visita si in temnit'a din Aberdee, unde sagetã anim'a renumitului hotiu si aprindiatoriu James Raid, care pentru multele sale fapte e judecatu la inchisóre de 7 ani. In inchisóreã sa a facutu cunoscint'a unei fetitiei tenere, sor'a unui robu; era cunoscint'a prin intreveninea lui Amoru s'a prefacutu in dorulu de a fi unulu altui'a. Jane Andersonu nu a datu corfa, inse preotulu temnitiei nu a voitu sê-i binecuvinte. Amorosii se adresara câtra superiorulu temnitiei. Superiorulu a chiamatu preotulu din orasiu, care i-a cununatu. Dupa ceremoni'a cununii, mirele intrã era in temnitia era soci'a se duse a casa si cu anima sfasãtã astépta sê se implinesca anii de robia a iubitului ei barbatutiu.

‡ (*Hoti cu consciintia.*) In dilele trecute nesce hoti au jefuitu beseric'a din Ohio, inse nu au aflatu multu de furatu. Intre altele a dusu unu tapetu. Tapetulu a fostu vechiu si asié s'au cumperatu altulu nou. Dupa optu dile tapetulu nou a peritu si celu vechiu érasu fu la loculu seu. Hotii totu au avutu atât'a consciintia, câ nu au lipsitu beseric'a de unu tesauru vechiu, de care nu avura nici unu folosu.

‡ (*A uitatu ceva.*) Cetimu in unu diariu de Paris urmatórite. „O negutiatoritia s'a inamoratu intr'unu teneru. Ea e frumósã si placuta, dar usióra de minte. A uitatu de credint'a si juramentulu depusu inaintea altariului si a fugitu cu tenerulu. Barbatulu inea nu a fostu omu lenosu, indata ce a observatu câ soci'a lui l'a paresitu, s'a dusu dupa dins'a ca s'o afle. Dupa multa truda a ajunsu fugitii in Versailles. — Amoresulu stã gata cu unu pistolu umplutu, câ déca barbatulu va atacã pre iubit'a sa, sê-lu impusce. Inse barbatulu in locu de a face ceva sgomotu, cu sange rece se apropiã de soci'a lui fugita, dîcandu: „Vedi, iubit'a mea, déca mi-ai fi spusu mai nainte, câ ai voia sê me parasesci, atunci nu eram espusu la o astfelu de neplacere, ca sê cautu dupa tine spre ati dá indereptu ceea ce ai uitatu a casa.“ — Soci'a infidela incremeni, era amoresulu érá nimicitu. „Iubit'a mea socia — continuã cu seriositate barbatulu — tu nu ai adusu nimicu la cas'a mea, inse eu nu voiescu sê te indepartu de la mine numai asié. Aice e, ti-am adusu tesaurulu celu mai scumpu, cincii prunci, — du-i cu tine. Acesti'a dupa dreptate sunt ai tei, nu voiescu a te jefuí. — Domnulu meu — dîse intorcandu-se câtra junele — fii parinte bunu!“ Tenerulu nimicitu cadiu la pamentu, era soci'a se aruncã la piciórele barbatului. Barbatulu i-a iertatu. Si adi sunt cei mai fericiti.

‡ (*Cavalerii Indiani.*) Lumea se civiliséza din dí in dí. Nu numai Europenii au placere a se imbracã si a fi cavaleri, ci si Negrii din Indi'a. Cetimu intr'unu diariu din New-York, câ in septeman'a trecuta se primblau mai multi negri si albi. Intre primblatori érá unu cavaleru indianu din Watertown, cu cilindru frumosu de matasa, avea naframa legata à la Byron, fracu elegantu, si pantaloni strimti. Cravatulu i érá facutu din hartia, dar provediutu cu unu sînoru negru. Albiu numai pentru aceea rideau de dinsulu, câ-ci sermanulu s'a uitatu sê-si ia — chiamesia.

‡ (*O femeia spartana in Americ'a.*) In resbelulu celu mare din Americ'a o matrona a perduu siepte fii. Corpulu cetatienescu a grabitu la dins'a sê o mangaie. — „Domniloru — dise betran'a dupa salutarea tramsiloru — mi-pare reu, câ sum betrana, déca asiu fi

sciutu in anii teneretiei, câ voiu poté serví patriei mele cu fiii, atunci asiu fi tramisu siepte-spre-diece fii!“

‡ (*Jefuirea mortiloru.*) Nu e mai uriciosu pecatu, decãtu jefuirea mortiloru. Unu diariu din Paris ni vorbesce despre unu jefuitoriu de acest'a. Nu de multu s'a observatu câ óre cine-va intra nóptea in cirtirimu si jefuiesce mormenturile. S'au pusu in mai multe renduri pazitori, dar tóte fura in dar. Nime nu avea curagiu a-lu prinde, câ ci fiindu imbracatu in vestminte albe, apareã ca o fantóma. In urma s'a aflatu unulu mai resolutu si intr'o nópte l'a impuscatu. Hotiulu a cadiutu, dar iute s'a scuãtu si a fugitu. In diu'a urmatória s'a aflatu ranitulu jefuitoriu. Acum e sub cercetare.

Felurite.

‡ (*Victoru Berlioz.*) Reformatoriulu artei musicale alu seculului presinte V. Berlioz in 20 martiu a incetatu a mai fi intre cei víi. Pe dinsulu lumea l'a admiratu. Ca ori care geniu o avutu si elu slabitiunile sale, si aste au servitu de midilocu nenumeratiloru sei inimici. Ca omu — intru adeveru reformatoriu, — a urítu din sufletu totu ce a fostu anticu. In scrierile sale nu odata a atacatu remasítiele pretióse ale trecutului, pentru ce fórté multi lu-dispretiuiau. Inse talentu-i admirabilu a silitu si pre inimicii sei a-lu stimã. V. Berlioz s'a nascutu in Coute Saint André la anulu 1803. Tatalu seu a fostu medicu, si a voitu ca si fiulu seu sê fia medicu. In ast'a credintia si cu acestu propusu si-a crescutu fiulu seu. Se intielege dara, câ tenerulu Berlioz nu a avutu ocaziune a se perfectionã in artea musicala, de si inca in fragedele teneretie a aratatu aplecare mare spre acést'a. — Din viétia lui ca studinte la facultatea de medicina nu e decãtu numai un'a de insemnatu, adeca resbunarea a supra unui cive, despre care am facutu amintire in colónele acestui diariu nr. 12. — Berlioz nu a remasu multu pe carier'a de medicu. S'a despartitu de tata-seu si s'a facutu coristu la teatrulu „Theater-nouveauté“, unde fu instruitu de unu fauru, de unu tiesetoriu si unu coristu surdu pensionatu. Cu plat'a de dóue-dieci de florini pe o luna a traitu si a invetiatu cu pasiune. Spre norocirea lui a potutu intrã in conservatoriu, unde ajungandu invetiacelu a lui Bricha, in scurtu si-a insusítu o metoda fórté buna. Ací apoi s'a cultivatu multu, aici a pusu fundamentu. Nu peste multu s'a produsu cu o opera, prim'a lui incercare. In 1830 a capetatu unu ajutoriu ca sê póta cercetã strainetatea. De aice se incepe viétj'a lui plina de lupte si necasuri, de o lupta grandiósa cu nemurirea. Lup'a a fostu terribila, dar spiritulu lui reformatoriu s'a redicatu peste cele pamentesci. Berlioz a fostu invingatoriu. — O aventura amorósa inca e de insemnatu din viétj'a lui. Sê dîce câ in desperatiunea si dorerile sale de amoru a compusu „Fantastique symfonie“ cu care la anulu 1832, in conservatoriulu din Paris, a facutu mare sensatiune si a castigatu simpatia publicului, si cá Pagganni care tocmai pe atunci petrecea acolo, s'a aruncatu la piciórele lui echiamandu: „Beethoven a moritu, dar in dta a renascutu!“ Acestu concertu a avutu si aceea urmare fericitória pentru Berlioz, câ a castigatu amórea si man'a artistei Miss Smitson, dupa carea a suspinatu câti-va ani. Elu a finitu ce a inceputu; cu totu dreptu merita numele de „artistu renumitu.“

‡ (*Pres'a din Americ'a.*) In New-York a apa-

rutu unu reportu despre lucrarea presei din anulu 1868. S'a publicatu 2169 de opuri; dintre aceste 754 sunt romanuri, 72 novele; 258 opuri religioase, dintre cari 24 sunt cat. 174 protest. si unulu evreescu s. c. l.; 123 juridice, 113 biografii (dintre aceste doue-dieci si una despre Grant); 8 medicale, 85 istorice, 75 beletristice, 70 de educatiune, 70 de comerciu si economia, 43 geografice si caletorie, 29 fisice. 30 epistole volante politice s. c. l. Diuariulu „New-York World“ e mai latitu dintre tote diuarele americane, in trei luni are venitu de 404, 536 fl. Dupa acestu diuariu se cetescu mai alesu „Herald“ cu venitu, trecunariu de, — 370,000 fl., „Tribun“-ulu 263.000 fl. „Times“ — 260.000 fl. „Sun“-80,000 fl. Tote aceste diuare aparu in New-York. Celu mai de frunte diuariu de se ptemana „Ledger“ cu venitu de 325,000 fl. Peste totu sunt 40 de diuare, si aceste in patrariulu primu au unu venitu de 3 milioane.

Gurieriulu modei.

— Pesta in aprilie. —

Cu inceputulu primaverii si pe strade incepu a se ivi toalete mai variate si de colori mai deschise. Deci de asta data ne vomu ocupá mai alesu de toaletele de primavéra.

Sê vi descriu dara câte-va!

Am vediutu unu subvestmentu din materia alba, tiesutu cu varge de atlasu de catifea rosia, si decoratu cu pufuri in latime de o palma; a supra acestuia dinainte se estinde o tunica in forma de zadhia, facuta din matésa cruda de colórea paiului, decoratu cu pufuri de asemenea materia. Acést'a tunica din deretru e deschisa, si lasa a se vedé sucn'a cu varge rosie. Spacelu naltu, decoratu simplu, intregesce acést'a toaleta.

Altu subvestmentu de materia alba. tiesutu cu varge vênete, e acoperitu de o materia vêneta, de colórea ceriului, si se numesce materia sultanica, — acést'a e taiatu in trei anghiuri lungi si decoratu simplu. Spacelulu si manecile se facu din materia vêneta si vargata.

Pe unu sub vestmentu verde de materia sultanica vediui trei rinduri de decoratiuni, cosute la margini cu matésa lila. A supra acestui subvestmentu vine o tunica dupla, acatiata duplu si decorata pomposu. Spacelulu e decoratu cu umflature si manecile se forméza din câte trei umflature, ce anina in josu.

Intre paletot-urile de primavéra sunt mai placute cele croite a la Figaro; aceste se facu din faille, séu din casmiru negru, decorate cu dantele si cu pufuri de atlasu. Aceste paletot-uri forméza o a dóu'a tunica si se intrebuintéza la vestmintele de ori ce colóre.

Pentru decoratiunea vestminteloru se intrebuintéza si acuma mai alesu materie scotiane vargate. Inainte de média-di, adeca la diumetate-toaleta, nici nu poti imbracă altu vestmentu, decâtu de materia scotiana, séu celu pucinu decoratu cu de acést'a. La preumblarea de dupa média-di poti vedé mai alesu vestminte simple, cenusie, séu de colórea Bordeaux. Materialele vênete inchise, albe si ros'a, se voru portá la véra.

Peleriele de primavéra se facu din crep, cu flori

de aceea-si séu de diferite colori. Peleriele negre de dantele asisdere sunt placute, mai alesu déca se deco-reza cu pantlice si cocarde scotfane.

Pentru escursiuni in verde si caletorie se intrebuintéza veluri albe si lungi.

Se potu vedé si umbrele nóue, de lemnu, cari se potu intrebuintá si in locu de recoritorie. Unele sunt colorate, altele necolorate, séu si decorate cu matésa. Fiindu ieftine, se spera, câ voru avé mare trecere.

Gacitura de siacu.

De Ana Marincasiu.

dintu	Pe	te.	pre	N'ai	dr'a	la	ve
26	47	8	57	24	59	10	55
mun-	gra-	ve-	O	Josu	dintu	tea,	mea?
7	44	25	48	9	36	23	
sa	pe	tu	pun-	man-	Io-	N'ai	va-
46	27	42	75	58		54	11
in	ta	di-	ta	dal-	ga	bul	tu-
48	6	45	34	44	14	67	22
man-	li-	te.	dintu	sifu	sióp-	le,	cea,
28	37	16	42		35	12	53
ca	ve-	dr'a	ba	lan-	caup.	mi-	cu
5	40	29	30	13	62	21	34
mea?	In-	aa	vini	fi	ca-	ri-	Noiu
36	77	30	12	32	19	52	22
N'ai	de	Ze-	tró	fo-	ca	velu	sa
39	4	31	12	7	52	23	26

Se póte deslegá dupa saritur'a calcului.

Deslegarea gâciturii numerice din Nr. 11 „Ioane Micu Moldovanu.“ Deslegare buna primiramu de la dle si domnişiorele Luisa Murgu n. Balcu, Susana Popu n. Szaploneczay, Rosalia Popu n. Cototiu, Rosalia Colceriu n. Popu, Emilia Puticiu n. Vuia, Amalia Moldavanu, Iulianu Popu, Anastasi'a Leonovicu, Maria Isvanescu, Mari'a Ianchi; si de la domni Nicolau Nilvanu, Sandru Popu, Ladislau Hosu.

POST'A REDACTIUNII.

„Frundulitia de vióre.“ Curge bine, dar nu contine nici o idea nóua. Mai tramite-ni si altele, câ ei din un'a nu se póte judecă déca ai vocatiune séu ba?

Versurile: „Catra unu crinisiuru.“ — „Dorul meu.“ — „Catra doue cantaretie.“ sunt frumosiéle, dar vei scrié dta si mai frumóse.

„O mama captiva.“ Se va publicá indata ce vomu dispune de locu. Corespundintie din viét'a sociala de acolo amu primu cu placere, inse nu asié tardiu ca asta.

„Nefericitulu“ e o incercare primitiva, din care nu se vede, câ ai avé vocatiune pentru poesia.

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

Cu tipariulu lui Emericu Bartalits in Pest'a.